

BULGARIA AIR

THE INFLIGHT MAGAZINE

YOUR COMPLIMENTARY COPY

30/July 2006

Europe's Still Emptiest Beaches

Venice Summers

All the Thracians' Gold > Going to Akdamar > Year of Rembrandt > Troyan Monastery > Yachting Life >>

ВЪВ ВОДИТЕ НА ВАН

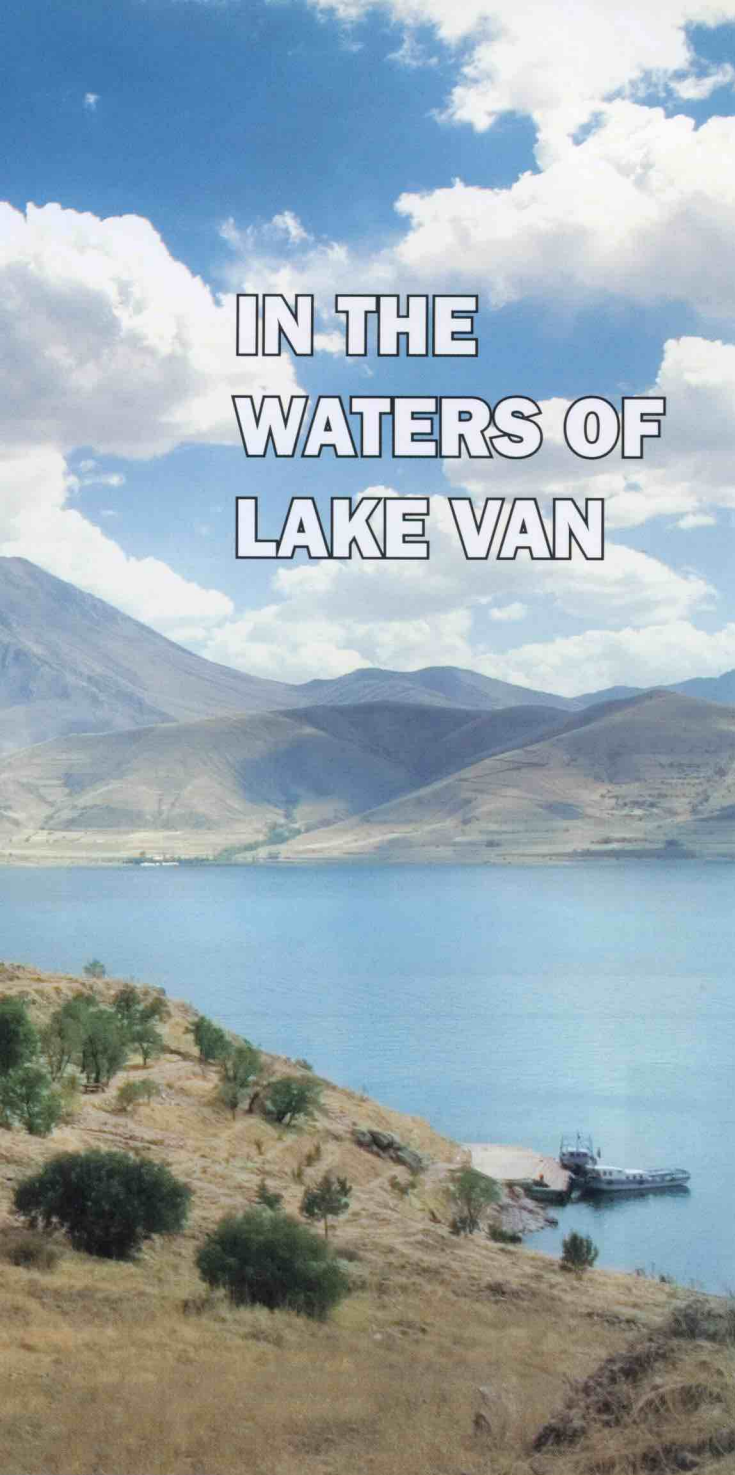

**Акдамар е сътворение;
нещо като око, около
което се намира
всичко останало**

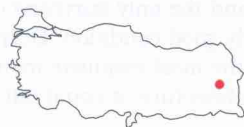
Докато чакаме да се съберат достатъчно пътници за корабчето, сядаме в ресторанта от другата страна на пътя. Получаваме две необичайно мръсни за Турция чаши чай. Сякаш са мити в езерото. Не, сякаш са мити в някое друго езеро, защото се твърди, че високото съдържание на натриев карбонат във водите на Ван отмива всичко като перилен препарат.

Нагласяваме столовете си така, че да гледаме към кея, и забравяме дребните неудобства. 3755-те квадратни километра вода на най-голямото езеро в Турция пред нас може да не отстраняват петната от чашите, но пречистват мислите. ►

IN THE WATERS OF LAKE VAN

**Akdamar is creation:
an eye around which
everything else revolves**

We sit in the restaurant across the road from the dock waiting for the boat to pick up enough passengers. We help ourselves to some tea, from cups that are unusually dirty for Turkey. It is as if they have been washed in the lake. Actually, no; it is as if they have been washed in a different lake, because the high sodium carbonate content in the waters of Lake Van said to clean everything, with the efficacy of washing powder.

We move our chairs so that we can watch the pier and forget about the minor annoyance. The 1,450 surface area of water in Turkey's largest lake may not remove stains from cups, but it certainly cleanses the mind.

From this part of the shore we can see the dramatic peaks in the distance. Just before the place where the lake lets out into a kind of open sea, Akdamar Island looms on the horizon.

From the shore, about half a mile away, the view is somehow reminiscent of the dawn of creation. The tall, reddish silhouette of the single surviving church looks like the eye to which the entire mighty universe surrounding it owes its existence. It is a carefully painted detail, a focal point where the broad swathes of water and mountains converge.

For the Armenians of the 9th and 10th centuries, things looked like this: in the area around the lake their country was enjoying its most successful period. When the Seljuk Turks attacked in 1064, Akdamar was the Armenian rulers' last stronghold. Now, Akdamar is for them what Kosovo Polje is to the Serbs and Lake Ladoga to the Finns; it is a symbol of former grandeur, as well as lost territory.

A group of young Kurds rescue us from our long wait. They are students from the local university, who come in hope of catching some rays on the island. They snack on sandwiches as the boat approaches, and we, the four tourists on board, watch as the small red detail focuses. This is the stone Church of the Holy Cross.

It is the only remnant of the large-scale construction undertaken on the island by Gagik I of the Vaspurakan dynasty, from 915 to 921 AD. According to Thomas of Ardsruni, a 10th-century chronicler, it was the Armenian king himself who planned the orchards and terraced parks within the fortifications. He erected a palace that rose like a hill in the centre of the island, and gilded its cupolas so that their glow would dazzle passers-by.

Historical records attest to the extreme lavishness of the Armenian sovereign's castle: the frescoes on the walls of the audience hall depicted the monarch on a gilded throne surrounded by the elite of the ►

Езерото Ван

Заедно със Севан и Урмиа, Ван е едно от трите големи езера на средновековното арменско царство, известни още като моретата на Армения. Все пак то от няколко века принадлежи на Отоманската империя и наследилата я Турция.

Соленоводно, езерото е учудващо топло през летните месеци за 1719-те метра надморска височина, на която се намира.

Някои вярват, че освен херинга във водите му плува мистериозен братовчед на чудовището от Лох нес. Според други непотвърдени, но настойчиви слухове то понякога бива преплувано и от вански котки - порода бели котки с едно синьо и едно зелено око, които се хранят с пъпеши и обичат да се къпят.

© NASA

Lake Van

Along with Sevan and Urmia, Lake Van is one of the three great lakes of the Medieval Armenian Kingdom, also known as the Seas of Armenia. However, for several centuries it has been within the Ottoman Empire and its successor state, the Republic of Turkey. The saltwater lake is surprisingly warm in the summertime, for the 1,720 m (5,643 ft) altitude at which it is located. Some people believe that, besides herring, its waters are inhabited by a mysterious cousin of the Loch Ness monster. According to other unconfirmed

but persistent rumours, the cats of Van sometimes swim across; they are a white breed of cat with one blue and one green eye, which eat melons and whose favourite pastime is swimming.

От нашата страна на брега се виждат драматични планински възвишения, а преди езерото да се разлее в нещо като открито море, е островът Акдамар.

От сушата, на не повече от километър разстояние, гледката напомня с нещо на сътворение. Високият червеникав силует на единствената оцеляла църква като че е окото, заради което съществува могъщата вселена наоколо. Старателно изписан детайл и фокус, в който се събират на едро нахвърляните вода и планини.

Във всеки случай за арменците през IX и X в. животът е центриран в него: в земите около езерото държавата им преживява най-успешната си епоха, а когато селюките нападат през 1064 г., Акдамар е последната крепост на техните владетели. Акдамар

palace, amongst feasting courtiers, musicians, dancing girls, sword-bearing soldiers, wrestlers, lions, wild beasts and various colourful birds.

That Gagik was not too sparing in his expenditures from the royal coffers is also obvious in the fact that the entire construction was completed within just five years. To this end, the best builders and craftsmen were summoned to the island, with the king himself supervising their work, in his spare time when he was free of regal duties.

Today, there is nothing left of the palace and its former grandeur, and the only surviving church is not in a particularly good condition. Despite being considered one of the most exquisite monuments of early Armenian architecture, it could fall apart at any time.

за тях е като Косово поле за сърбите и езерото Ладога за финландците, защото символизира както миналото величие, така и загубената територия.

От дългото чакане ни спасяват група млади кюрди, студенти в местния университет, които пристигат с намерение да правят плаж на острова. Те похватват сандвичи, докато корабчето се приближава, а ние, общо четирима туристи на борда му, следим уголемяването на малкия червен детайл: каменната Църква на Светия кръст.

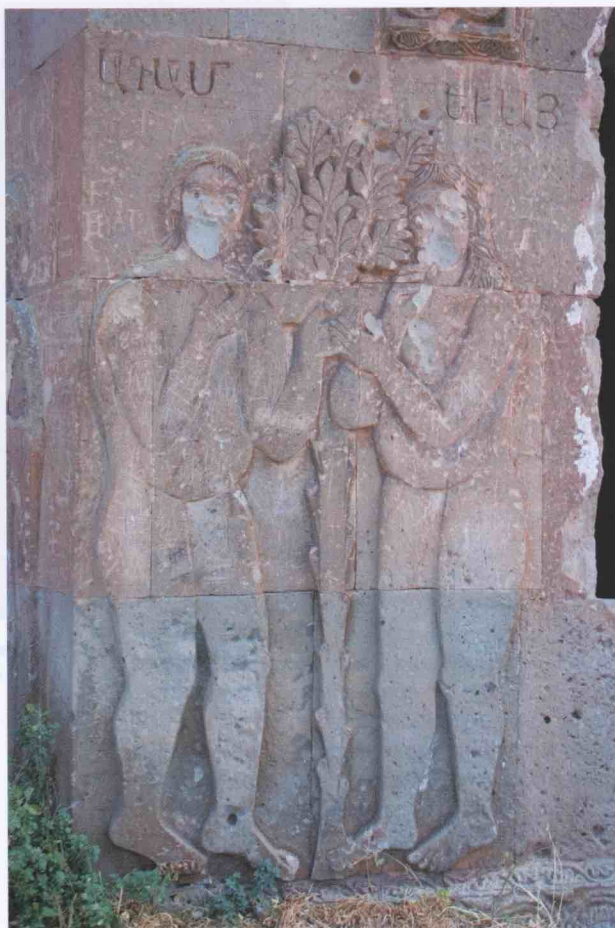
Тя е единствената, оцеляла от мащабното строителство на острова между 915 и 921 г., организирано от Гагик I от династията Васпуракан. Според Томас от Ардсруни, летописец от X в., арменският цар лично планира овощните градини и терасираните паркове във вътрешността на крепостните стени. Той издига замък като хълм в центъра на острова и позлатява куполите му, така че блясъкът им заслепява преминаващите по сушата.

Историческите съобщения подсказват сериозно разочителство в арменската престолна крепост: фрески по стените на залата за аудиенции са изобразявали владетеля върху позлатен трон, заобиколен от празнуващи придворни, музиканти, танцуващи девойки, войници, препасани с мечове, борци, лъвове, диви животни и пъстропери птици.

За това, че Гагик не се е отнасял особено пестеливо към хазната си, говори и фактът, че цялото строителство е завършено само за пет години, като за целта на острова са събрани най-добрите майстори и занаятчии, а самият цар в свободното си от управление време наглежда работата им.

Днес от великолепието не е останало нищо, а и оцелялата църква не е в особено добро състояние. Въпреки че е смятана за един от най-ценните паметници на старинната арменска архитектура, тя може всеки момент да се разпадне.

На кея ни посреща табела, която четем доста дълго, докато декодираме специфичния ѝ английски език. Тя ни съобщава, че “рефелите”, свързани с християнската религия в любовната част на църквата, и “релевите”, свързани с исляма в ▶

Адам и Ева, според средновековните арменци
Adam and Eve, according to the mediaeval Armenians

Once we disembark on the pier we are welcomed by a notice that takes us quite a while to read, as we attempt to decipher its rather unique English. It tells us that the “relief [sic] that are connected with christian’s religion on the lover part of church wals and the reliefs that are connected with islam’s religion on the upper, part of it’s wals have been existed together with on walls are succesfull and interesting sampleform islam and christian pictures programs.”

We start moving towards the ruins, hoping that they will turn out to be more comprehensible than the notice. We stand in front of the church, which is incredibly tall for its small size. Its cross-▶

горната ѝ част, са съществували поедно на стените и са успешен и интересен пример на ислямски и християнски рисункови програми”.

Започваме да се изкачваме към руините с надеждата те да се окажат по-разбираеми от надписа. Изправяме се пред църквата - невероятно висока за сравнително малките си размери. Кръстообразният ѝ план е едва 12 на 15 метра, а централният ѝ купол се издига на около 20 метра височина. Тази особеност е характерна за арменските, а и за грузинските църкви, които обикновено са проточвани опасно нагоре и архитектите са се опитвали да ги укрепват, лишавайки ги от прозорци. По тази причина повечето от тях тънат в полумрак.

Църквата на Светия кръст не е изключение. Струва ни се призрачна - не само от слабото осветление, но и заради фреските, изрисувани като с въглен и оцветени в индиго. Шокира ни подът застлан със слама и на места осеян с най-недвусмислени знаци, че тук е гледан добитък.

Изводът, че става дума за някакъв вид пренебрежение към старините на религиозна или етническа основа, би бил погрешен. Откриваме ►

Стенописите в църквата на Акдамар са връх в арменското религиозно изкуство
The Akdamar church murals ranks amongst the best in Armenian religious art

shaped floor-plan is only 39 by 49 feet, while the central dome rises to about 66 feet. This was typical of Armenian as well as Georgian churches, which usually jutted so dangerously high that the architects had to leave them nearly windowless, in order to keep them from collapsing. For this reason, semi-darkness prevails in most of them.

The Church of the Holy Cross is no exception. It has an eerie feeling, not only because of the dim light but also because of the frescoes, which appear as if drawn in charcoal and tinted with indigo blue. We are shocked by the floor, which is covered in straw and shows the unmistakable signs of the structure's having been used as a stable. ►

Първата християнска държава

Армения е първата страна в света, която приема християнството за държавна религия. Това става в края на III в. при цар Търдат Трети, благодарение на усилията на Григорий Просветител. Около столетие по-късно монахът Месроп Маштот създава арменската писменост, която се запазва почти непроменена до днес. Арменската апостолическа църква се отделя от византийската през 451г., тъй като отказва да приеме, че у Христос съжителстват две начала.

Подобно на коптската и сирийската, тя се придържа към доктрината на единството, според която човешката му природа е разтворена в божествената.

The First Christian State

Armenia was the first country in the world to adopt Christianity as its official state religion. This was accomplished at the end of the 3rd Century AD by King Tiridates III, who had been converted by Gregory the Illuminator. About a hundred years later, the monk Mesrop Mashtots devised the Armenian alphabet, which has remained unchanged to this day.

The Armenian Apostolic Church split from the Byzantine Church in 451, because it refused to accept the dual nature of Christ.

Like the Coptic and Syrian Christian churches, it holds to the Monophysite doctrine, which preaches that Christ's divine nature has human attributes.

Кюрдски студенти в университета във Ван използват Акдамар като място за пикник през уикендите
Kurdish students at the University of Van use Akdamar as a weekend picnic getaway

това малко по-навътре в храма, където разпознаваме останките от пристройка, правена много отдавна, за да се приспособи помещението за джамия.

Обратно навън започваме да обикаляме църквата. Стените ѝ се оказват обвити в необичайни, стряскащо експресивни барелефи. На места те са толкова изпъкнали, че почти преминават в скулптури.

Старозаветните сцени, изобразени в долната половина на фасадата, са по-едри и често обезобразени. Най-зле са пострадали лицата на Адам и Ева - буквално изстъргани, докато сцените как Далила подстригва Самсон, с Давид и Голиат, както и Авраам, и Исак са в по-добро състояние.

Според една от версиите строителите на Църквата на Светия кръст са били повлияни от култа към слънцето, заимстван от зороастрийците в Персия. Изследователи стигат до тази мисъл заради драматичния начин, по който движението на слънцето променя барелефите, превръщайки ги ту в триизмерни – почти оживели фигури, ту в призрачни сенки.

Зороастрийци или не, авторите на изображенията със сигурност не са залягали над учебниците по естествени науки, защото на една от стените Йона е изобразен пред пастта на чудовище с уши и остри зъби, което твърде малко прилича на кит.

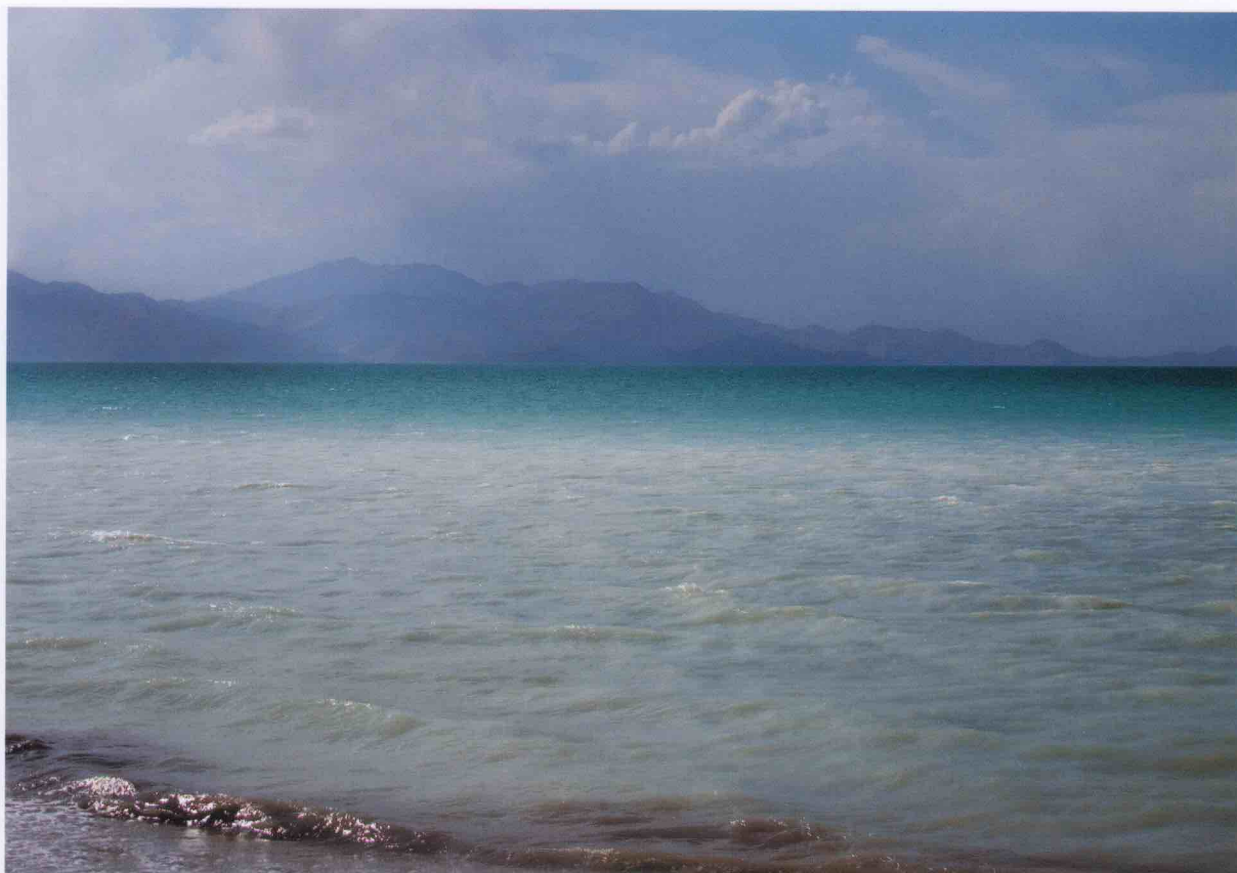
It would be wrong to assume that this is evidence of some form of religious or ethnic disregard for historical relics. We find this out further inside the church, where we notice the remains of an extension built long ago in order to adapt it to serve as a mosque.

Back outside, we begin to circle around the church. Its walls turn out to be adorned with uncommon, strikingly expressive reliefs. Some of them are so bold that they almost look like free-standing sculptures.

The Old Testament scenes depicted on the lower part of the façade are larger, and often defaced. Adam and Eve's faces have suffered the worst damage; they are literally scraped off. The depictions of Delilah cutting off Samson's hair, David and Goliath, and Abraham and Isaac are in better condition.

According to one story, the builders of the Church of the Holy Cross were influenced by the sun cult, borrowed from the Zoroastrians in Persia. Some researchers have come to this conclusion because of the dramatic way in which the sun's movement changes the reliefs, turning them into three-dimensional, almost live figures at one moment, and into ghostly shadows at another.

Zoroastrian or not, the authors of these scenes cannot have studied their natural sciences books very carefully, because on one of the walls Jonah is depicted in the gaping maw of a monster with ears and sharp teeth, which bears very little resemblance to a whale.

Водите на езерото Ван са силно алкални

The waters of lake Van are extremely alkaline

Ах, Тамара!

Изглежда измислянето на сантиментални легенди е едно от хобитата на екскурзоводите по цял свят. Авторите на тази за името на Акдамар обаче се класират в Топ 10. Според историята, която разказват, млад смел мъж бил влюбен в девойка на име Тамара, която живеела на острова. Тъй като не можел да стигне по никакъв начин до нея, той се хвърлил в езерото и решил да вземе разстоянието до острова с плуване. Това е нещо, което много отчаяни туристи са почти готови да направят, когато не се събират достатъчно пътници за корабчетата между сушата и острова. Малко преди да достигне брега обаче, клетникът потънал, простенвайки "Ах, Тамара!". Самата девойка по-късно умряла от скръб, а романтичните ѝ съграждани кръстили острова с предмъртните думи на любимия ѝ: "Агхтамар".

Акдамар през 1900 г.

Akdamar in 1900

Ach Tamar!

It seems that making up sentimental legends is the hobby of tour guides the world over. Those responsible for the one about Akdamar's name, however, must rank amongst the Top 10. They tell the story of a brave young man who was in love with a girl named Tamar, who lived on the island. Since there was no other way for him to meet her, he jumped into the lake to swim to the island. This is something that a lot of desperate tourists must consider doing, when there are not enough passengers for the boat to sail. Just

before reaching the shore, however, the poor man drowned, sighing "Ach, Tamar!" The girl grieved deeply, and died soon thereafter, and her romantic fellow-citizens named the island after her lover's dying words: "Aght'amar."

Преди 11 века, според историка Самуил от Ани, в арменската държава, разпростираща се около езерото Ван, е имало осем града, 72 крепости и над 4000 села, в които са живели почти милион души. Останките от тази цивилизация са оскъдни, но сред тях Църквата на Светия кръст на остров Акдамар е една от най-големите забележителности. Фантастичното преплитане на архитектура и скулптура в този необичайно суров и в същото време омагьосващ пейзаж ►

According to historian Samuel of Ani, 11 centuries ago the Armenian kingdom surrounding Lake Van comprised eight cities, 72 strongholds and over 4,000 villages, where nearly a million people lived. There are scarce remnants of this civilisation, but amongst them the Church of the Holy Cross on Akdamar Island is one of the most prominent.

The fabulous blend of architecture and sculpture in this unusually severe but still enchanting scenery remind ►

Вандализъмът ходи по хората
Остатъци от бадеми, натрошени върху надгробен камък със средновековни арменски надписи

Vandalism Goes where People Do
The debris of almonds cracked open over a tombstone with Medieval Armenian inscriptions

напомня за вечната борба на човешкия дух да се отрази в елементите и в същото време да им вдъхне живот по свой образ и подобие; да определи и в същото време да се огледа в Бог.

За съществуването на Бог в този миг напомня вятърът, който довява откъслечни нотки от обедната молитва на местния ходжа. Гласът му идва на талази от бреговете на Ван, но не впечатлява особено кюрдските студенти, които вече са изяли сандвичите си и се плискат във водата. От стените на Църквата на Светия кръст безмълвно ни гледат светците с избудени очи - Григорий Просветител и Йоан Кръстител, пророк Илия и царят на Ниневия. Акдамар е едно от малкото места по света, в което историята живее в съвременето тъкмо както духовността безпроблемно се преплита с материализма. И разбираш, че най-добрият начин да направиш крачката между двете е да изпиеш още един турски чай от чаша, умита във водите на езерото Ван. ➤

us of the eternal struggle of the human spirit to find its reflection in the elements while at the same time giving them new life in its own image; to define God and at the same time see itself mirrored in him. It is the wind that reminds us of the existence of God now, as it carries the fragmentary notes of the local imam's noon prayer. His voice drifts in with the waves, but it makes no particular impression on the Kurdish students, who have finished their sandwiches and are splashing about in the water.

From the walls of the Church of the Holy Cross, the saints with gouged-out eyes stare at us in silence: St. Gregory the Illuminator, St John the Baptist, the prophet Elijah, the King of Nineveh.

Akdamar is one of the few places in the world where history lives alongside the present, just like the spiritual easily coexists with the material. And you realise that the best way to make the step between the two is to sip some more Turkish tea, from a cup washed in the waters of Lake Van. ➤

Каменна красота!

О, прелест, ваяна от камък, наред болката и радостта в живота,
 безмълвно ти стоиш, самотна, отчуждена,
 Вселената лежи в краката ти, с любов мъвлейки:
 "Говори ми, говори ми, любов моя, говори ми, моя невесто!"
 Но думите ти в мрамора са вкаменени,
 о, неподвижна красота!

Рабиндранат Тагор, "Стихотворения"

Stone Beauty!

Oh, beauty, carved in stone, between the fury and the cry of life,
 you stand still and silent, solitary and withdrawn,
 the Great one sits full of love at your feet, and whispers:
 "speak to me, speak to me, my love, speak to me my bride!"
 but your words are locked in the stone,
 oh motionless beauty!

Rabindranath Tagore, Poems